

AACSB AKREDİTASYONUN FAYDALARI VE AKREDİTASYON SÜRECİNİN GÜÇLÜKLERİ* BENEFITS OF AACSB ACCREDITATION AND CHALLENGES OF THE ACCREDITATION PROCESS

Aslı TÜREL**
A.Taylan ALTINTAŞ***

Öz

Günümüzde eğitimde akreditasyonun önemi hızla artmaktadır. İşletme ve muhasebe eğitimi ile ilgili olarak uluslararası platformda en yaygın kabul gören akreditasyon AACSB International tarafından verilmektedir. Ülkemizde de akreditasyon sürecini başlatmış olan ve bu sürece girme niyetinde olan okul sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Bu çalışmada akreditasyon sürecinde olan işletme okullarının atmaları gereken adımlar, akreditasyondan sağlanacak faydalar ve bu süreçte karşılaşılabilecek güçlükler ele alınmıştır. Çalışmada sunulan bilgilerin, işletme akreditasyonu ve muhasebe akreditasyonu alma sürecine girme niyetinde olan fakülte dekanlarının, işletme bölüm başkanlarının, muhasebe anabilim dalı başkanlarının ve öğretim üyelerinin ilgisini çekeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akreditasyon, Eğitim, AACSB, İşletme, Muhasebe.

Abstract

The importance of accreditation has been increasing rapidly. The most widely accepted accreditation at international level about business and accounting education is the AACSB accreditation. In our country, the number of business schools in accreditation process has been increasing as well. In this study, the footsteps that should be taken by the schools in the accreditation process are explained. The benefits of accreditation and the challenges during accreditation process are also addressed. The information provided in this study is expected to be of interest to school deans, heads of business departments and accounting department chairs and faculty, of whose schools or departments are in accreditation process.

Keywords: Accreditation, Education, AACSB, Business, Accounting.

1. Giriş

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Yüksek Öğretim Akreditasyon Konseyi (The Council for Higher Education Accreditation-CHEA), akreditasyonu "yükseköğretimde fakültelerin, üniversitelerin ve programların kalite güvencesi ve kalitenin artırılması için dikkatlice incelenmesi amacıyla oluşturulan ve kullanılan bir kurum dışı kalite gözden geçirme süreci" olarak tanımlamaktadır (Eaton, 2012:1). Pek çok fakülte ve üniversite, bir akreditasyona sahip olmanın "marka değerlerini" arttırmada önemli olduğuna ve dolayısıyla öğrencileri daha fazla cezbedeceğine ve mezunlarına iş bulmalarında yardımcı olacağına inanmaktadır.

Üniversite programlarının akredite olması, akredite edilen kurumun ve akredite edilen programın mükemmellik derecesine ulaştığının güvencesini sağlamakta ve bu programların kalitesinin halka duyurulmasını kolaylaştırmaktadır. Akredite edilen kurum ve programlar düzenli aralıklarla teftiş edilmekte, akreditasyonlarını sürdürebilmeleri için programlarını geliştirmeleri beklenmektedir. İşletme okullarını akredite eden birçok akreditasyon kuruluşu bulunmaktadır. Günümüzde The Association to Advance Collegiate Schools of Business (AACSB International), bu kuruluşlar arasında en eski, en bilinen ve en itibarlı kuruluş olarak kabul edilmektedir (White vd., 2008; Lindsay ve Campbell, 2003; Jantzen, 2000).

Ülkemizde de günde güne daha çok sayıda işletme okulunun akredite olma niyetinde olması sürecin faydaları ve zorlukları ile ilgili soruları önemli hale getirmiştir. Bu çalışmada işletme ve muhasebe akreditasyonu sürecinde, okulların karşılaştıkları fayda ve zorlukların sunulması amaçlanmaktadır.

2. Akreditasyonun Önemi ve Literatür Taraması

AACSB akreditasyonunun bir okula ne kadar fayda sağlayacağı okulun türüne göre değişir. Tullis ve Camey (2007) akreditasyondan en çok yarar sağlayacak okulların nisbeten küçük bölgesel ve özel okullar olduğu sonucuna varmışlardır. White vd, (2008) göre AACSB akreditasyonu orta-seviyedeki okullar için de her zaman önemli olmuştur. Öğretim kadrosu kaliteli, ulusal veya uluslararası düzeyde bilinen; öğrenci

* Bu çalışma 18-22 Nisan 2018 tarihleri arasında Antalya'da düzenlenen XXXVII.Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan "AACSB Akreditasyonu: Süreçler ve Güçlükler" başlıklı bildirinin güncellenmiş ve genişletilmiş halidir.

** Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, gunduzay@istanbul.edu.tr

*** Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, ataylana@istanbul.edu.tr

kabul etmede yüksek seviyede standartların uygulandığı ve mezunlarının iş bulmada zorluk çekmediği programlar, çok yüksek itibara sahip olup akreditasyona ihtiyaç duymamaktadırlar. Orta seviyedeki okullar AACSB akreditasyonunu, iyi bilinen ve saygın üniversitelere benzediklerini iddia etmek suretiyle kendilerinin düşük seviyedeki okullardan ayırt edilebilmesini sağlamak için etkin bir araç olarak kullanılmaktadırlar (White vd, 2008). Bazı okullar akreditasyonu gereğinden fazla abartılmaktadırlar. Örneğin, düşük seviyedeki bir okul, almış olduğu AACSB akreditasyonu nedeniyle bünyelerindeki işletme programlarının Harvard ve Standford ve diğer bazı iyi okullarla aynı seviyede olduğunu –yanıltıcı olarak iddia etmiştir (Hunt, 2015, 25).

AACSB, akreditasyonun olası faydalarının reklamını yapmada çekingen davranmamaktadır. AACSB resmi internet sayfasında “akredite okulların öğretim üyelerinin çok yüksek kalitede oldukları, en yararlı ve iddialı müfredata sahip oldukları ve başka işletme okullarında olmayan eğitim ve kariyer fırsatları sundukları belirtilmektedir. Buna ilaveten, “AACSB akreditasyonuna sahip okulların mezunlarının akredite olmayan okulların mezunlarına göre daha yüksek derecede yetenekli ve iş hayatında aranan kişiler olduğu ifade edilmektedir. (<http://bestbizschools.aacsb.edu/aacsb-accredited>).

AACSB akreditasyonunun önemini ortaya koymak adına literatürde akreditasyonun etkileri ile ilgili yapılmış çalışmalar bu bölümde sunulacaktır.

AACSB akreditasyonunun programlara kaliteli öğrenci çekmesi üzerindeki etkisini inceleyen pek çok çalışma yapılmıştır. Pek çok işletme fakültesi dekanı AACSB akreditasyonuna sahip olmanın programa iyi öğrencileri çektiğine ve iyi öğrencileri mezun ettiğine inanmaktadır (Romero, 2008:). Roberts vd. (2004) yaptıkları çalışmada AACSB akreditasyonunun başarılı öğrencileri cezbediğini tespit etmişlerdir. Bu sonuçlara karşılık Kelderman (2009) tarafından yapılan çalışmada, pek çok üniversite öğretim üyesi ve mensubuna göre, bir kurumun akredite olmasının öğrenciler veya aileleri için çok büyük önem taşımadığı ortaya çıkmıştır. Yine bir danışmanlık firması tarafından hazırlanan bir raporda, bir okulun akredite olmasının başarılı lise son sınıf öğrencileri ve aileleri için belli bir okulu seçmede belirtilen kriterlerden olmadığı ifade edilmektedir (Abrahamson, 2010). Bu sonuçlara ulaşılmasında, akreditasyon veren birden fazla kuruluşun söz konusu olması nedeniyle kafa karışıklığı yaşanması etkili olabilmektedir. Ayrıca akreditasyon kuruluşlarına üyeliğin, akreditasyona sahip olmak anlamına gelmediğinin öğrenciler ve işverenler tarafından bilinmemesi de söz konusudur. Wolk (2007) tarafından yapılan çalışmada US News ve World Reports ve diğer sıralama kuruluşlarının, AACSB akreditasyonu dışındaki akreditasyonları dikkate almadıkları belirtilmiştir. Buna ilave olarak, Alexander ve Hatfield (1995) AACSB akreditasyonuna sahip olmanın yeni öğrencilerin başka okullara transfer olmasında en etkili sebeplerden biri olduğunu tespit etmiştir.

Lindsay ve Campbell (2003) tarafından yapılan çalışmada AACSB akreditasyonunun ACT skorlarına göre en iyi öğrencileri cezbediğine dair kanıtlar bulunmuştur. Espiritu (2007) akredite okulların mezuniyet oranının, akredite olmayanlara göre %23, öğrenci tutma oranının ise %15 daha yüksek olduğunu belirtmektedir. Ancak, Eschenfelder (2014) tarafından muhasebe ve ekonomi departmanlarındaki öğretim üyelerine yapılan anket çalışmasına göre, AACSB akreditasyonunun öğrencilerin öğrenmesini iyileştirdiğine inanılmamaktadır.

Öğrenci çıktı kalitesinin dolaylı bir ölçütü, mesleki sınavlardaki başarı oranlarıdır. AACSB akreditasyonunun mesleki sınavlardaki başarıya etkisi üzerine de literatürde çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Lindsay ve Campbell (2003) tarafından yapılan çalışmada AACSB akreditasyonu olan okullarından mezun olan öğrencilerin muhasebe meslek sınavlarında (CPA) daha başarılı oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Howell ve Heshizer de (2008), AACSB akreditasyonu ile muhasebe meslek sınavlarında daha az denemede geçme arasında ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Barilla vd (2009) işletme akreditasyonu yanında muhasebe akreditasyonunun da olmasının, muhasebe meslek sınavlarını ilk girişte başarıma oranlarını arttırdığını tespit etmişlerdir.

İnsan kaynakları departmanlarının akreditasyonu işe alım kararlarında olumlu bir faktör olarak değerlendirdikleri görüşünde olanlar vardır. Shipley ve Johnson (1991), AACSB akreditasyonu hakkında bilgisi olan işverenlerin, AACSB akreditasyonu olan bir programdan mezun olmanın iş başvurusu yapan kişi için bir avantaj olarak değerlendirdiklerini belirlemişlerdir. Ancak, pek çok işverenin de AACSB akreditasyonu hakkında bilgisi olmadığından, işverenlerin yalnızca %36’sı, bir adayı değerlendirirken AACSB akreditasyonunu öncelikli bir faktör olarak dikkate almaktadır. Muhasebe akreditasyonu ile ilgili yapılan çalışmalarda da muhasebe akreditasyonu olan bir kurumdan mezun olanların akredite olmayan kurumdan mezun olanlara oranla işe daha kolay yerleştikleri ve işe başlama ücretlerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Hardin ve Stocks, 1995, 91-93) (Kim v.d., 1996, 129-131). Roberts vd. (2004 ve 2006)

tarafından yapılan başka diğer çalışmalarda, öğretim üyelerinin, AACSB akreditasyonunun işverenlere fayda sağladığı, dolayısıyla öğrencilerin işe alınmasında yararlı olduğuna inandıkları belirlenmiştir. Olbrecht ve Yeaton (2011), mezun olan öğrencilerin AACSB akreditasyonu alındığı andaki ve akreditasyon alındıktan 10 yıl sonraki maaşları arasında pozitif bir ilişki bulmuşlardır. Ancak, Jalbert vd. (2011) de AACSB akreditasyonu olan okullardan mezun CEO'ların daha düşük ücret aldıklarını tespit etmişlerdir.

Bir okulun akreditasyonunun olmasının istediği öğretim üyelerini işe alabilmesinde etkili olup olmadığının belirlenmesine yönelik de çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Roberts vd (2003), yeni akredite olmuş okullardaki öğretim üyelerinde böyle bir algının var olduğunu belirlemişlerdir. Roller vd (2003), işletme okullarının dekanları ve anabilim dalı başkanları ile yaptıkları bir araştırmada AACSB akreditasyonunun, okulun öğretim üyesi bulmasında yardımcı olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Roberts vd (2006) bir okulun AACSB akreditasyonu aldıktan sonra işe başlayan öğretim üyelerinin bu kurumu seçmesinde kurumun akredite olmasının çok önemli rolü olduğu ve aynı zamanda AACSB akreditasyonunun okulun ihtiyaçlarına uygun öğretim üyesi bulmada da etkili olduğunu belirlemişlerdir.

Akreditasyonun öğretmeyi iyileştirdiğine dair literatürde birbiri ile çelişen çalışmalar bulunmaktadır. AACSB (2008), araştırma yapan öğretim üyelerinin kendilerini güncellemek suretiyle bunu öğretim faaliyetlerine yansıttıklarını ifade ederek AACSB akreditasyonu olan okulların araştırmaya ağırlık vermesinin öğretme faaliyetlerini de iyileştireceğini belirtmektedir. Taylor ve Stanton (2009), doktora vermeyen işletme okullarındaki öğretim üyelerinin, araştırma yapmanın öğretme becerilerini iyileştirdiğine inandıklarını tespit etmişlerdir. Ancak, yanıtlayıcıların çoğu, genellikle yaptıkları araştırmaları ders malzemesi hazırlamada kullanmadıklarını; öte yandan öğretme becerilerini iyileştirme açısından en iyi dergilerde yayın yapma ile diğer yayın faaliyetlerinde bulunma arasında anlamlı bir fark olmadığını belirtmişlerdir. Bazıları ise AACSB akreditasyonu olan okullarda araştırmaya daha fazla ağırlık verilmesinin, derse hazırlık zamanından kısılması ve öğretmede yaratıcılığın azalması ile öğretme kalitesini düşüreceğini düşünmektedirler ki bu görüş yeni akredite olmuş okullardaki öğretim üyelerince de paylaşılmaktadır (Roberts vd 2004). Akredite olmayan okullardaki yanıtlayıcılar da aynı görüşü paylaşmaktadırlar (Roller vd., 2003). Iossifova (2008) tarafından yapılan çalışmada akredite olmayan okulların öğretim faaliyetlerine daha fazla ağırlık verdikleri ve araştırma konusunda daha az üretken oldukları bulunmuştur. Ancak, bu çalışmada öğretim faaliyetlerinin başarısı sadece öğrencilerin algıları ile ölçülmüştür. Sonuçları değerlendirirken, öğrencilerin öğretim faaliyetlerinin başarısını kariyerlerine başlamadan uygun şekilde değerlendirecek durumda olamayacakları göz önünde bulundurulmalıdır.

3. AACSB İşletme Okulu Akreditasyonu

The American Assembly of Collegiate Schools of Business (şimdiki adıyla the Association to Advance Collegiate Schools of Business) (AACSB) 1916 yılında kurulmuş ve ilk akreditasyon standartlarını 1919 yılında yayınlamıştır.

1990'lardan önce, AACSB okulları daha büyük ve araştırma odaklı olmaya meyilli idiler. Bunun bir nedeni, AACSB akreditasyonu almanın ve tutmanın, zaman alıcı ve maliyetli bir iş (örneğin yüksek ücret alan doktoralı öğretim üyeleri istihdam etmek gibi) olmasıydı. Bu nedenle bu tür bir akreditasyon almak, araştırmadan ziyade eğitime odaklı bölgesel devlet okulları veya sanat akademileri gibi okullar için makul değildi. 1994 yılında AACSB "misyon odaklı" bir yaklaşım benimsedi. Bu yaklaşım daha az araştırma odaklı kurumların kendine uygun amaçlar oluşturmaları ve başarılarını buna göre belirlemelerine imkan tanımaktaydı. Bu nedenle, bütün okullar için uygulanacak tek bir standart seti yerine, misyon odaklı standartların kullanılması daha büyük esneklik sağlamıştır (Hunt, 2015:24). 2003'te AACSB International, standartlarını dünyanın her yerindeki işletme programlarına uygulanmak üzere yenilemiştir (Gaharan, 2007:14). 2003'te AACSB her okulun kendi özellikleri, içinde bulunduğu koşulları ve okulun misyonu ile uyumlu öğrenme amaçlarını oluşturacağı "öğrenme güvencesini" geliştirmiştir. Standartlarını sürekli geliştirmeye çalışan AACSB International, 2003 yılından sonra çeşitli tarihlerde standartlarını revize etmeye devam etmiştir. Son olarak Nisan 2013'te, AACSB işletme okullarında yaratıcılığa odaklanan yeni standartları yayınlamıştır. Bu standartlar, araştırmanın öğretime etkisini göstermesini, işletme derslerinde etişin önemini artmasını ve öğretim üyeleri, öğrenciler ve işletmeler arasındaki etkileşimin önemli ölçüde artmasını zorunlu kılmaktadır.

Akreditasyon süreci aşağıdaki 10 aşamada özetlenmiştir (Connect to Quality, AACSB):

1. **AACSB'ye üye (eğitim üyeliği) olunması.**
2. **Uygunluk başvurusunun (eligibility application) yapılması.** Başvuru hazırlığı yapılırken, konu ile ilgili internet üzerinden gerçekleştirilen seminere katılım sağlanmalı ve ilgili AACSB ekibine danışılmalıdır.

3. **Ön Akreditasyon Komitesi (Initial Accreditation Committee) tarafından uygunluk başvurusunun incelenmesi.** Uygunluk başvurusu kabul edildiğinde, başvuran kurum (fakülte veya bölüm) için bir danışman (mentor) (genellikle akredite bir okulun dekanı) ve bir "AACSB akreditasyon irtibat ekibi" atanır. Danışman, "İlk Öz Değerleme Raporu" nun (Initial Self Evaluation Report-iSER) yazılmasına rehberlik eder. AACSB akreditasyon irtibat ekibi, kurum ile AACSB arasında bağlantıyı sağlar ve akreditasyonla ilgili soruları cevaplar.
4. **İlk Öz Değerleme Raporunun yazılması.** Bu rapor, başvuran okulun politikalarını, uygulamalarını ve beklenen çıktılarını AACSB akreditasyon standartları ile nasıl uyumlaştırılacağını açıklayan bir eylem planıdır. Bu raporun yazılması ortalama iki yıl sürmektedir.
5. **Ön Akreditasyon Komitesinin, İlk Öz Değerleme Raporunu incelemesi ve geri bildirim yapması.** Bu süreçte Ön Akreditasyon Komitesi, başvuran okulla, danışmanla ve AACSB akreditasyon irtibat ekibi ile beraber çalışarak okulun politikalarının, uygulamalarının ve beklenen çıktılarının AACSB akreditasyon standartları ile uyumlaştırmasında yardımcı olur.
6. **Ön Akreditasyon Komitesinin, okula "ön akreditasyon için inceleme hakem heyeti" (peer review team-PRT) ziyareti ile ilgili başvuru çağrısı yapması.** AACSB, gönüllü olarak görev almak isteyenlerden bir başkan ve iki üyeden oluşan bir inceleme hakem heyeti atar. Bu hakem heyetinin başkanı, danışmanın görevini devralarak kurumun "Son Öz Değerleme Raporu"nu (Final Self Evaluation Report) tamamlamasında rehberlik eder ve kampüs ziyaretine hazır olmasını sağlar.
7. **Akreditasyon ziyaretinden önce (4 ila 6 ay içinde) kurumun son öz değerlendirme raporunu hakem heyetine ve ön akreditasyon komitesine sunması.** Hakem heyeti, bu rapora dayanarak okul için bir ziyaret-öncesi mektubu hazırlar. Bu mektubun amacı hakem heyeti tarafından tespit edilen sorunların açıklanması ve son öz değerlendirme raporunda yer almayan konularda ilave bilgilerin istenmesidir.
8. **Akreditasyon ziyaretinden sonra, hakem heyeti ziyaretlerine ilişkin bir raporun hazırlanması ve bunun başvuru sürecindeki kuruma ve ön akreditasyon komitesine sunulması.** Bu raporda, ön akreditasyon komitesine aşağıdaki üç öneriden biri yapılır:
  - Sözkonusu Kurumun Akredite Edilmesi
  - Akreditasyon Talebinin Ertelenmesi
  - Akreditasyon Talebinin Reddedilmesi
9. **Ön Akreditasyon Komitesinin, hakem heyetinin raporunu incelemesi ve bir öneri yapması.**
10. **AACSB Yönetim Kurulunun, gerekli incelemeyi yaparak ön akreditasyon komitesinin akredite olmasını önerdiği kurumların akreditasyonuna ilişkin karar alması.**

31 Ocak 2018 tarihi itibarıyla dünyanın farklı ülkelerinde eğitim veren toplam 1.541 okul AACSB üyesidir. Yine 31 Ocak 2018 tarihi itibarıyla 53 farklı ülkede toplam 799 işletme okulu AACSB akreditasyonuna sahiptir. Bu 799 işletme okulunun da sadece 186 tanesinde (%23'ünde) ayrıca muhasebe akreditasyonu bulunmaktadır. AACSB akreditasyonuna sahip okulların bulunduğu bölgelere göre dağılımı aşağıdaki tabloda sunulmuştur. Tablo 1'den de görüleceği üzere AACSB akreditasyonuna sahip işletme okullarının büyük çoğunluğu (%68'i) Kuzey Amerika bölgesinde bulunmaktadır. 1997 yılından bu yana Avrupa'da bulunan akredite okul sayısı Asya'da bulunan akredite okul sayısından her zaman daha fazla olmuştur. Fakat 2017 yılı itibarıyla Asya'daki akredite okul sayısı (110), Avrupa'daki akredite okul sayısını (102) geçmiş bulunmaktadır. Bu da son yıllarda Asya'daki okullar için AACSB'nin önem kazanmaya başladığını göstermektedir.

Tablo 1: Akredite Okulların Bölgelere Göre Dağılımı

Bölge	Sayı	Oran
Afrika	5	%0,6
Asya	110	%14
Avrupa	102	%13
Latin Amerika	19	%2,1
Kuzey Amerika	541	%68
Okyanusya	22	%2,3
Toplam	799	

Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'de akredite programların sayısının önemli ölçüde artmasından sonra, AACSB büyümek için deniz aşırı ülkelere yönelmiştir. 2017 yılında toplam 9 farklı ülkeden 19 işletme

okulu akredite olmuştur. Bu okullardan sadece 6 tanesi ABD'deyken, 13 tanesi[†] farklı ülkelerde bulunmaktadır. Bu 13 okuldan 10 tanesi 4 farklı Asya ülkesindedir. Ayrıca 2017 yılı içerisinde sadece 2 işletme okulu muhasebe programları için akreditasyon almıştır. Bu iki okulda Amerika Birleşik Devletlerinde bulunmaktadır.

31 Ocak 2018 tarihi itibarıyla Türkiye'den 11 üniversite AACSB üyesi olup, bunlardan 3 tanesinin (İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, Bilkent Üniversitesi İşletme Fakültesi, Sabancı Üniversitesi Yönetim Bilimleri Fakültesi) akreditasyonu bulunmaktadır. Ülkemizde akreditasyon başvuru sürecinde olan üniversitelerin yarısı devlet, yarısı da vakıf üniversitesidir.

4. AACSB Muhasebe Akreditasyonu

Muhasebe akreditasyonu ile ilgili standartlar AACSB tarafından 1980 yılında geliştirilmiştir. Amerikan Sertifikalı Kamu Muhasebecileri Enstitüsü (AICPA), Amerikan Muhasebeciler Derneği (AAA), Ulusal Muhasebeciler Birliği (NAA), ve Birleşmiş Muhasebe Okulları (the Federated Schools of Accountancy), Amerikan Sayıştay'ının (The Government Accounting Office) çabaları sonucu AACSB'nin muhasebe programlarını akredite etme süreci 1981 yılında başlamıştır. 1982 yılında 18 muhasebe programı akredite olmuştur (Gaharan, 2007:14). Akredite muhasebe programlarının sayısı 1989 yılında 72'ye, günümüzde ise 186'ya çıkmış bulunmaktadır.

Muhasebe akreditasyonu işletme bölümü akreditasyonun genişletilmesidir. Bir muhasebe programının akredite olabilmesi için öncelikle işletme programının akredite olması gerekmektedir. En bilinen muhasebe onur topluluğu Beta Alpha Psi sadece AACSB akreditasyonuna sahip işletme okullarında kurulabilmektedir. AACSB muhasebe programları için standartlarını 2004'te revize etmiş ve standartların son hali 2013'te yürürlüğe girmiştir.

Ocak 2018 itibarıyla muhasebe akreditasyonu bulunan 186 işletme okulunun 176 tanesi ABD'de bulunmaktadır. ABD dışında kalan okulların isimleri ve buldukları ülkeler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 2: ABD Dışındaki Muhasebe Akreditasyonuna Sahip Okullar ve Ülkeleri

Okul Adı	Bulunduğu Ülke
United Arab Emirates University	Birleşik Arap Emirlikleri
The Chinese University of Hong Kong	Çin
The Hong Kong University of Science and Technology	Çin
The University of Hong Kong	Çin
Northumbria University	İngiltere
Singapore Management University	Singapur
Nanyang Technological University	Singapur
National Chengchi University	Tayvan
Victoria University of Wellington	Yeni Zelanda
Massey University	Yeni Zelanda

Muhasebe akreditasyonuna sahip okulların sayısı yıllar itibarıyla artış göstermesine rağmen (Nisan 2011, 175; Ocak 2018, 186) oransal olarak bir düşüş yaşanmaktadır. Nisan 2011 itibarıyla işletme akreditasyonuna sahip okullardan %29'un da muhasebe akreditasyonu da bulunmaktayken, bu oran 2018 yılı itibarıyla %23'e düşmüştür. Akreditasyon, akredite olan bir programın mükemmel, akredite olmayan bir programın ise kötü olduğunu göstermemektedir. 1 Şubat 2018 tarihi itibarıyla akredite olan toplam 799 okuldan sadece %23'ünün ayrı bir muhasebe akreditasyonunun bulunması muhasebe akreditasyonunun programın mükemmelliği konusunda kesin bir gösterge olarak görülmediğini ortaya koymaktadır (Gaharan vd., s.15).

Akredite olan işletme okullarının bünyesinde yürütülen muhasebe programlarının son 5 yıldaki ağırlığı aşağıdaki tabloda sunulmuştur. 2011 ile 2016 yılları arasında akredite işletme okullarının bünyesinde yürütülen muhasebe programlarının tüm programlara oranı ortalama yaklaşık %10 seviyelerindedir. Ayrıca akredite okulların bünyesindeki muhasebe programlarının sayısında beş yıllık süreçte %4'lük bir artış (2011, 1.189; 2016, 1.237) meydana gelmiştir. Ayrıca 2016-2017 akademik yılı itibarıyla akredite işletme okullarının 589 tanesinde muhasebe departmanı bulunmakta ve bu departmanlarda toplam 4.008 doktoralı öğretim üyesi çalışmaktadır (AACSB International, s.35).

Tablo 3: Akredite Muhasebe Programlarının Yıllar İtibarıyla Dağılımı

[†] 4 tanesi Tayvan, 2 tanesi Çin, 2 tanesi Birleşik Arap Emirlikleri, 1 tanesi Güney Kore, 1 tanesi Almanya, 1 tanesi Fransa, 1 tanesi Tayland ve 1 tanesi de İspanya'da bulunmaktadır.

	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	Artış/Azalış
Muhasebe Programı	1.189	1.200	1.217	1.249	1.237	%4
Toplam Program	11.632	11.695	11.655	11.850	11.897	

Kaynak: 2017 Business School Data Guide, AACSB International, s.15.

İşletme akreditasyonu yanında muhasebe akreditasyonu almanın muhasebe bölümüne ve bölümdeki öğretim üyelerine yarar sağlayıp sağlamayacağı önemli bir sorudur. Akreditasyonu elde etme sürecindeki en büyük yük öğretim üyelerinin üzerinde olmaktadır. Bunun yanında akreditasyon süreci muhasebe programlarını ve departmanlarını önemli oranda etkilemektedir. Akreditasyon sürecinde öğretim üyelerinin performansı ile ilgili beklentiler artmakta, müfredatta geliştirmeler yapılmakta, programın belirlenen misyonuna daha fazla odaklanılmakta, meslek örgütleri ile ilişkiler gelişmektedir. Yapılan çeşitli araştırmalar sonucunda muhasebe akreditasyonu alan okulların muhasebe programlarına daha çok sayıda ve daha kaliteli öğrenci çektikleri, daha nitelikli öğretim üyelerini işe aldıkları tespit edilmiştir (Gaharan vd., s.18).

5. Akreditasyon Sürecinde Yaşanan Güçlükler

Günümüzde akreditasyon almanın en önemli unsurlarından bir tanesini süreçler oluşturmaktadır. AACSB'nin yeni standartlarına göre, "aday kurumun misyonu ile tutarlı yüksek kaliteli sonuçlar alınmasını sağlayacak çalışmaları/süreçleri bulunmakta mıdır?" sorusu önem kazanmıştır. Yeni standartlar artık girdi ölçütlerinden daha çok çıktı ölçütlerine önem vermektedir. Örneğin artık önemli olan kaç saat muhasebe dersi verildiği veya muhasebe dersi içeriğinin ne olduğu değil, bölümden mezun olan öğrencilerin kaç tanesinin hangi firmalarda iş bulduğudur. Çıktı ölçütüne diğer bir örnek de, öğretim üyelerinin ürettikleri yayın sayılarının değil, atıf sayıları veya h-index puanlarının önem kazanmasıdır.

Akreditasyon ile ilgili en önemli konu akreditasyonun kurumun misyonuna bağlı olduğudur. Akreditasyon sürecine başlayan okulların ilk olarak hangi amacı yerine getirmeyi arzuladıklarına karar vermeleri gerekmektedir. Okulun misyonu dar veya geniş olabilir fakat akreditasyonun alınıp alınmayacağı misyonun genişliğine değil, okulun bu misyonu yerine getirip getirmediğine bağlı olacaktır. Eğer kurumun kaynak ve süreçleri misyonu ile tutarlı ise kurum akredite olmaya önemli bir adaydır. Örneğin sadece 11 tane öğretim üyesine sahip bir okul kabiliyetleri doğrultusunda kendisine has bir misyon belirlerse akredite olabilmesi söz konusu olabilir. Konu ile ilgili başka bir örnek verilecek olursa, bir okul "Muhasebe Bilgi Sistemleri yüksek lisans programında ülke çapında en iyi olacağız" şeklinde bir misyon belirleyebilir ve bu misyon doğrultusunda hareket edebilir (Ramey, 2007, s.46).

Akreditasyon sürecindeki önemli konulardan bir diğeri de öğretim üyelerinin mesleki yeterliliği nasıl sağlayacağı konusudur. Bu konu ile ilgili en kabul gören yaklaşımlar öğretim üyelerinin gerçekleştirdikleri akademik yayınlar, profesyonel eğitim ve danışmanlık faaliyetleri, verdikleri seminer ve konferanslar, yönetim kurulu üyelikleri, profesyonel yöneticilik faaliyetleri olmaktadır. Öğretim üyelerinin en az %90'ının son beş yıl içinde akademik katkı yaptığına veya güncel mesleki deneyimi ve yeterliliği olduğuna ilişkin kanıt sunulması gerekmektedir. Eğer son beş yılda öğretim üyeleri tarafından nitelikli araştırmalar yayınlanmadıysa ve mesleki deneyim ortaya konmamışsa var olan unvanlar yok şeklinde kabul görmektedir. Mesleki yeterlilik tartışmalı bir konudur. Yüksek lisans derecesine sahip ve belli bir alanda uzman olan bir kişi mesleki açıdan yeterli bir öğretim üyesi olarak kabul edilebilmektedir. Örneğin bağımsız denetim dersi için bir denetim firmasında tam zamanlı olarak çalışan ve yüksek lisans derecesine sahip bir kişi mesleki açıdan yeterli olarak kabul edilmektedir.

Geçmiş dönemlerde öğretim üyelerinin lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimlerini tamamlamalarının ardından direkt olarak ders anlatmaya başlamaları kabul görmekteydi. Günümüzde ise öğretim üyelerinin alınan akademik unvanların yanında, ilgili oldukları alandaki endüstri ve kurumlarla daha fazla iletişim içerisinde olması beklenmektedir. Sadece ders veren öğretim üyesi kabul görmemekte, ders vermenin yanında nitelikli araştırmalar yapan veya iş hayatına katkı sağlayan öğretim üyeliği ön plana çıkmaktadır. Çünkü bir öğretim üyesinin gerçekleştireceği araştırma ve danışmanlık faaliyetlerinin ders işleyişinin kalitesine olumlu etkisi olacaktır düşünülmektedir.

6.Sonuç ve Öneriler

Eğitim kurumları, tanınırlıklarını arttırmak, ayırt edici olmak, kalite standartlarını belirlemek ve bunlara uygun hareket ettiklerini ispatlamak gibi nedenlerle akreditasyona önem vermektedirler. Her alanda olduğu gibi eğitim alanında da yoğun rekabet, eğitim kurumlarının akredite olmasını bir gereklilik haline getirmiştir. Bu gereklilik yükseköğretimi düzenleyen yetkili kurum ve kuruluşlarca da belirtilmektedir.

İşletme ve muhasebe eğitimi ile ilgili en yaygın kabul gören akreditasyon AACSB International tarafından verilmektedir. AACSB akreditasyonuna sahip olmanın iyi öğrencileri çektiği ve iyi öğrencileri mezun ettiği, iş hayatında da akredite okul mezunlarının avantajlı olduğu düşünülmektedir, ancak bu iddialar, akreditasyon hakkında bilgisi olan kişiler veya kurumlar sözkonusu olduğunda geçerlilik kazanmaktadır.

Eğitimde akreditasyonun başlıca faydası; kurumun tüm prosedürlerini yazılı hale getirmesi, öğretim üyeleri ve öğrenciler için standartlar belirlemesi (öğrenme amaçları gibi), müfredatın güncel gelişmeler dikkate alınarak güncellenmesi ve bu sayede eksik ve zayıf yönlerin analiz edilerek bu konularda adımlar atılmasını sağlamaktır. Bir eğitim kurumu ancak bu şekilde misyonu ve vizyonu ile uyumlu bir şekilde yönetilebilir.

Akreditasyon sürecine girmek isteyen bir eğitim kurumunun öncelikli olarak stratejisini ve misyonunu doğru belirlemesi gerekmektedir. Strateji belirlendikten sonra, akreditasyon faaliyetlerini yürütecek inancılı ve gönüllü bir ekibin kurulması gereklidir. Akreditasyon sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için okul ile «danışman (mentor)» arasında etkin bir iletişim kurulmalı ve süreç boyunca danışmanın rehberliğinden faydalanılmalıdır. Akreditasyon süreci ile ilgili diğer bir önemli husus ise, tüm akademik ve idari kadronun bilgilendirilmesi ve katılımlarının sağlanmasıdır. Akreditasyonun uzun bir süreç gerektireceğinin tüm paydaşlarca kabul edilmesi gerekir. Sürecin tüm aşamalarında, raporların hazırlanabilmesi için elde edilen her türlü bilgi, belge, toplantı tutanağı, vs. için çok iyi bir dokümantasyon yapılmalıdır. Bu dokümantasyon faaliyeti için gerekli teknolojik ve fiziki alt yapı sağlanmalıdır. Akreditasyonun alınabilmesindeki önemli başarı faktöründen birisi de sürecin en başından itibaren üniversite tarafından desteklenmesi ve fakülte yönetimince de gerekli liderliğin gösterilmesidir.

KAYNAKÇA

- AACSB, Connect to Quality.
AACSB, 2008 Impact of Research Report.
AACSB, 2017 Business School Data Guide.
Abrahamson, T. (2010). How High-Achieving Seniors Choose Their College: The Four New Rules. *Higher Education Marketing Report*, 24(8), 1-2.
Barilla, A.G., Jackson, R.E. ve Mooney, J.L. (2008). The CPA Exam as a Postcurriculum Accreditation Assessment. *Journal of Education for Business*, 83(5), 270-274.
Bitter, M.E. (2014). The Benefits of AACSB Accounting Accreditation: Perceptions of Administrators of Accounting Accredited Programs. *Academy of Educational Leadership Journal*, 18(1), 85-103.
Bunker, R.B., Cagle, C.S., ve Harris D. (2014). Comparison of AACSB Accounting Accredited and AACSB Business Accredited Institutions Using the CPA Examination as a Post-Curriculum Assessment. *Journal of Accounting and Finance*, 14(6), 127-132.
Eschenfelder, M.J., Bryan, L.D. ve Lee, T.M. (2014). Motivations, Costs, and Results of AOL: Perceptions of Accounting and Economics Faculty. *Journal of Case Studies in Accreditation and Assessment*, 3, 1-14.
Espiritu, A. (2007). Is There a Dividend to an Institution for Having an Accredited College of Business? *Journal of American Academy of Business, Cambridge*, 11(1), 269-274.
Gaharan, C., Chiasson, M.A., Foust, K.M. ve Mauldin, S. (2007). AACSB International Accounting Accreditation: Benefits and Challenges. *The Accounting Educators' Journal*, XVII, 13-29.
Hardin, J.R. ve Stocks, M.H. (1995). The Effect of AACSB Accreditation on the Recruitment of Entry-Level Accountants. *Issues in Accounting Education*, 10(1), 83-95.
Howell, C. ve Heshizer, B. (2008). Characteristics that assist future public accountants pass the CPA exam on fewer attempts. *Journal of Applied Business and Economics*, 8(3), 57-66.
Hunt, S.C. (2015). Research on the Value of AACSB Business Accreditation in Selected Areas: A Review and Synthesis. *American Journal of Business Education*, 8(1), 23-30.
Iossifova, A. (2008). Research Productivity, Teaching Relevance, and AACSB Accreditation. *The Quality Management Journal*, 15(4), 46-56.
Jalbert, T., Jalbert, M. ve Furumo, K. (2011). Does AACSB Accreditation Matter? Evidence from Large Firm CFOs. *Journal of Applied Business Research*, 27(3), 93-105.
Jantzen, R.H. (2000). AACSB Mission-linked Standards: Effects on the Accreditation Process. *Journal of Education for Business*, 75(6), 343-348.
Kelderman, E. (2009). Struggling Colleges Question the Cost - and Worth- of Specialized Accreditation. *The Chronicle of Higher Education*, Oct. 5.
Kim, K., Rhim, J., Henderson, W., Brizal, N. ve Pittman, G. (1996). AACSB accreditation: A Positive Signal in Accounting Job Markets. *Mid-Atlantic Journal of Business*, 32, 123-134.
Kren, L. ve Tatum, K.W. ve Phillips, L.C. (1993). Separate Accreditation of Accounting Programs: An Empirical Investigation. *Issues in Accounting Education*, 8(2), 260-272.
Lindsay, D.H. ve Campbell A. (2003). An Examination of AACSB Accreditation Status as an Accounting Program Quality Indicator. *Journal of Business and Management*, 9, 125-136.
Olbrecht, A. ve Yeaton, K. (2011). The Value of Undergraduate AACSB Accreditation on the Earnings of College Graduates. Working paper. Ramapo College of New Jersey.
Ramey, G.W., ve Parker D. (1993). The Changing Face of AACSB Accreditation: Implications for Faculty. *Journal of Organizational Change Management*, 6(1), 41-46.
Roberts, W.A., Jr, Johnson, R. ve Groesbeck, J. (2004). The Faculty Perspective on the Impact of AACSB Accreditation. *Academy of Educational Leadership Journal*, 8(1), 111-125.

- Roberts, W.A., Jr, Johnson, R. ve Groesbeck, J. (2006). The Perspective of Faculty Hired after AACSB Accreditation on Accreditation's Impact and Importance. *Academy of Educational Leadership Journal*, 10(3), 59-71.
- Roller, R.H., Andrews, B.K. ve Bovee, S.L. (2003). Specialized Accreditation of Business Schools: A Comparison of Alternative Costs, Benefits, and Motivations. *Journal of Education for Business*, 78(4), 197-204.
- Romero, E.J. (2008). AACSB Accreditation: Addressing Faculty Concerns. *Academy of Management Learning and Education*, 7(2), 245-255.
- Shiple, M.F. ve Johnson, M. (1991). Employment and Academic Opportunities for Graduates of AACSB-accredited schools. *Journal of Education for Business*, 66(4), 235-239.
- Taylor, R.L. ve Stanton, A.D. (2009). Academic Publishing and Teaching Effectiveness: An Attitudinal Study of AACSB Accredited Business School Faculty. *Academy of Educational Leadership Journal*, 13(2), 93-106.
- Tullis, K.J., ve Camey, J.P. (2007). Strategic Implications of Specialized Business School Accreditation: End of the Line for Some Business Education Programs? *Journal of Education for Business*, 83(1), 45-51.
- White, J.B., Miles, M.P. ve Levernier, W. (2008). AACSB International and the Management of Its Brand: Implications for the Future. *Journal of Management Development*, 28(5), 407-413.
- Wolk, R.M. (2007). Survival Matters: Business Schools, Ubiquitous Technology, and Accreditation. Unpublished DBA dissertation. Nova Southeastern University.